

NAUKA POPRZEZ ZABAWĘ – METODY AKTYWIZUJĄCE W LOGOPEDII (DO WYKORZYSTANIA PRZEZ WSZYSTKICH☺)

Metody aktywizujące mają dużą siłę stymulowania aktywności dzieci, wyróżniają się atrakcyjnością i skutecznością. Dzięki zastosowaniu nowych metod w terapii logopedycznej, dziecko nie skupia się na problemie swojej wady czy zaburzeniu, jest bowiem skupione na rozwiązywaniu innych problemów, które przed nim stawiamy. Uczy się komunikowania, myślenia, poszukiwania.

PRZYKŁADY ZABAW Z WYKORZYSTANIEM METOD AKTYWIZUJĄCYCH:

GRY

Są bardzo lubiane przez dzieci, w zabawowej formie zachęcają do wielokrotnego powtarzania ćwiczonych słów, np. z daną głoską. Rozwijają słownictwo, doskonałą wymowę, kształtują poprawność gramatyczną, uczą liczenia (odliczamy pola zgodnie z wyrzuconą liczbą oczek). Uczą także przestrzegania reguł oraz kształcą umiejętność radzenia sobie z przegraną. Gry można modyfikować według uznania i kreatywności dzieci. Najlepsze gry to takie, których dzieci stają się autorami. Zabawa z wykorzystaniem gier przygotowanych wspólnie z dziećmi zwiększa ich zaangażowanie oraz motywację. Dlatego też należy pozwolić, dać dziecku szansę stworzenia własnej gry. Można mieć przygotowane pewne schematy plansz, gdzie w dowolnych miejscach dzieci umieszczają swoje obrazki (np. z ćwiczoną głoską), same ustalają reguły gry, dodatkowe punkty za wykonanie jakiegoś zadania.

Należy zezwolić na zmianę gry, urozmaicanie, dopasowywanie. Taką grę możemy zmodyfikować według pewnych kluczy np.

- dobieranie skojarzeń do słów (nazw obrazków) zawartych w grze;
- dobieranie przymiotników, opisujące rzeczy przedstawione na obrazkach;
- dobieranie wyrazów, które rozpoczynają się od tej samej sylaby, czy części;
- dobieranie rymów do podanych wyrazów,
- wybieranie wyrazów, które należą do jednej kategorii (np. wymień rzeczy do ubrania, do jedzenia, wymień zwierzęta, wymień rzeczy zrobione z metalu, itp.)
- odmienianie wyrazy (np. Ja mam *ser* ty nie masz? (*sera*);
- tworzenie liczby mnogiej (np. ja mam dwa sery ty masz pięć serów. Ja mam jeden szalik, ty masz trzy szaliki a Szymon ma pięć szalików);
- wyszukiwanie rzeczy, które mogą mieć określony kolor czy kształt; (np. co jest okrągłe? cebula, cytryna, cekin, cukierek, cukinia. Co może być kwadratowe? cegła, cukierek, cennik;
- wyszukiwanie wyrazów, które można rozpoznać za pomocą zmysłów - co zobaczymy, co usłyszymy, co możemy dotknąć, co posmakować (np. zobaczymy - żabę, żurawia, żarówkę. Co usłyszymy- żart, żurawia, żubra, itd. itp)

ZAGADKI

Dzieci bardzo lubią zagadki. Dużo łatwiejszym zadaniem jest odgadnięcie zagadki, niż jej stworzenie. Wymaga zaangażowania wielu procesów myślowych, kategoryzacji, umiejętności wyodrębniania cech wspólnych, wyróżniających ze zbioru. Dziecko ze stosu kart losuje obrazek, którego nie może pokazać, ani wypowiedzieć jego nazwy. Ma na jego podstawie stworzyć zagadkę, ale nie skupiając się tylko na wyglądzie tej rzeczy (dzieci często opisują, co aktualnie widzą, np. jakiego jest koloru), ale wykorzystując wiedzę na jej temat. Ćwiczenie to uczy definiowania pojęć, opowiadania o rzeczach, zauważania cech istotnych, wyróżniających dany obiekt spośród innych.

KALAMBURY

Kalambury to lubiana i często wykorzystywana zabawa, której celem jest odgadywanie haseł. Szczególnie popularną odmianą tej gry jest gra z pokazywaniem. W różnych wariantach zabawy hasła przedstawiane są za pomocą gestów (pantomima) lub za pomocą rysunków. Zarówno podczas pokazywania, jak i rysowania, nie można używać słów, ani wydawać innych dźwięków. Przygotowujemy sobie zestaw obrazków. Osoba, która pokazuje czy rysuje wybiera taki kartonik i rozpoczyna "informować gestami", czy też za pomocą rysunków, hasło, które przeciwnik odgaduje. Można także bawić się w kalambury za pomocą wypowiedzianych słów - skojarzeń do wylosowanego przez dziecko obrazka. Kalambury to zabawa bardzo lubiana przez dzieci.

SIEĆ SKOJARZEŃ

Metoda ta polega na budowaniu sieci skojarzeń wokół jakiegoś tematu. Propozycje zapisywane są, na papierze o dużym formacie, naprzemiennie: dziecko-rodzic. Prowadzący wyjaśnia czym są skojarzenia. Zaczyna, np. od zapisania słowa *ZIMA*. Dziecko kojarzy z zimą słowo śnieg, łączy je kreską z tym wyrazem (tworzy sieć). Następnie od śniegu tworzy skojarzenia :sanki, narty, bałwan, góry, itp. albo tworzy skojarzenia od słowa mróz : czapka, szalik, kominek, itp. Rodzic dopisując swoje skojarzenia dba, aby bogacić słownictwo dzieci, wyjaśnia znaczenie nieznanych słów. Możemy budować sieć skojarzeń wokół różnych tematów : wiosna, wakacje, góry, morze, las, itd.

Jest to niezwykle twórcze ćwiczenie, bazujące na doświadczeniu dziecka, rozwijające logiczne myślenie i utrwalające prawidłową wymowę. Sieć skojarzeń może stanowić bazę do tworzenia opowiadania na dany temat, np. wiosny, wakacji, itp.

BUDOWANIE PŁOTU LUB WIEŻY Z KLOCKÓW

Zabawa pamięciowo- artykulacyjna, która może być stosowana do utrwalania wymowy ćwiczonej głoski. Polega na „doklejaniu” wyrazów z określoną na początku zadania głoską według następującej zasady: należy powtórzyć wszystkie powiedziane do tej pory słowa, przestrzegając prawidłowej wymowy. Pierwsza osoba wypowiada wyraz z głoską np. /sz/ i kładzie na stole np. kolorowy flamaster - zaczyna budować płot. Kolejna osoba powtarza, co powiedziała pierwsza, mówi kolejne słowo z głoską /sz/ i dokłada kolejny flamaster w innym kolorze. Z każdą

kolejną rundą jest coraz więcej słów do zapamiętania i powtórzenia. Dzieci kojarzą wypowiedane słowa z kolorem wykładanego flamastra, potrafią zapamiętać nawet kilkanaście słów. To ćwiczenie jest szczególnie lubiane przez dzieci. Ćwiczy koncentrację uwagi, pamięć, analizę słuchową i artykulację. Analogiczne można bawić się z budowaniem wieży z klocków. Wówczas dodatkowo ćwiczy sprawność manualną, koordynację wzrokowo - ruchową. Na koniec zbudowaną wieżę można zdmuchnąć, co daje dzieciom niemało radości.

SYLABOWA PIŁECZKA

Do zabawy wykorzystujemy małą, miękką piłeczkę. Dziecko staje naprzeciwko rodzica. Rzucamy piłeczkę do dziecka, wypowiadając daną sylabę. Zadaniem dziecka jest podanie słowa, rozpoczynającego się od wskazanej sylaby. Wówczas może odrzucić piłeczkę. Zwracamy uwagę, aby słowa się nie powtarzały. Zabawa wymaga od dziecka dużej koncentracji uwagi. Aby urozmaicić ćwiczenie, np. utrwalania głosek w śródgłosie wyrazu prowadzący może zaproponować krótką zagadkę np. *Kwiat, który pięknie pachnie i ma kolce to ró-...* i wówczas rzuca piłeczkę do dziecka (dziecko powinno odpowiedzieć - *róża*). Ćwiczenie to angażuje dziecko w kilku sferach - ruchu, wzroku, słuchu i mowy.

Życzę Państwu, aby zabawy z wykorzystaniem metod aktywizujących stały się atrakcyjnym sposobem wspólnego spędzania czasu, z którego dzieci dużo wyniosą. Dużo zdrowia !

Neurologopeda

Hanna Głuchowska